

ΙΑΝ ΜΑΚΓΙΟΥΑΝ

στην ακτή

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

25Η ΧΙΛΙΑΔΑ

«Υπέροχο έργο για τις ανθρώπινες αδυναμίες
και τη δύσκολη διαδρομή μας προς τη χώρα της αγάπης».

περ. Lifo

Ίαν ΜακΓιούαν

Στην ακτή

Μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα αγγλικά:

Ελένη Ηλιοπούλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη - Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία - 191

Ίαν ΜακΓιούαν, *Στην ακτή*

Ian McEwan, *On Chesil beach*

Μετάφραση Ελένη Ηλιοπούλου

Υπεύθυνος έκδοσης Κώστας Γιαννόπουλος

Διορθώσεις Αρετή Μπουκάλα

Σελιδοποίηση Κατερίνα Σταματοπούλου

Φιλμ Παναγιώτης Καπένης

Μοντάζ Παναγιώτης Σαράτσης

Copyright © Ian McEwan, 2007

Copyright © για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2007

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τις εκδόσεις

Jonathan Cape, Λονδίνο, 2007

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Ιούνιος 2007

Κ.Ε.Τ. 5541- Κ.Ε.Π. 756/07

ISBN 978-960-16-2619-2

Στην Αναλένα

Η ΤΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΝΕΟΙ, μορφωμένοι και παρθένοι εκείνη την πρώτη νύχτα του γάμου τους, και στην εποχή που ζούσαν μια συζήτηση για σεξουαλικές δυσκολίες ήταν απλώς αδύνατη. Μα ποτέ δεν είναι εύκολο. Είχαν μόλις καθίσει για να δειπνήσουν σ' ένα μικροσκοπικό καθιστικό στον πρώτο όροφο ενός γεωργιανού πανδοχείου. Στο διπλανό δωμάτιο, ορατό μέσα από την ανοιχτή πόρτα, βρισκόταν ένα κρεβάτι με ουρανό, μάλλον στενό, του οποίου το κάλυμμα ήταν ολόλευκο και τόσο αφεγάδιαστα τεντωμένο, σαν να μην το είχε στρώσει ανθρώπινο χέρι. Ο Έντουαρντ δεν ανέφερε ότι δεν είχε μείνει ποτέ πριν σε ξενοδοχείο, δεδομένου ότι η Φλόρενς, που είχε κάνει πολλά ταξίδια με τον πατέρα της ως παιδί, ήταν

παλιά καραβάνα. Επιφανειακά, η διάθεσή τους ήταν πολύ καλή. Ο γάμος τους, στην εκκλησία Σεντ Μαίρη στην Οξφόρδη είχε πάει καλά· η τελετή ήταν σεμνή, η δεξίωση κεφάτη, το κατευόδωμα των φίλων από το σχολείο και το κολέγιο ήταν θορυβώδες και εμψυχωτικό. Οι γονείς της δεν ήταν συγκαταβατικοί με τους δικούς του, όπως είχαν φοβηθεί, και η μητέρα του δεν είχε κάνει καμία σημαντική απρέπεια ούτε είχε ξεχάσει ολωσδιόλου το σκοπό της περίπτωσης. Το ζευγάρι είχε φύγει με το μικρό αυτοκίνητο της μητέρας της Φλόρενς και είχε φτάσει νωρίς το απόβραδο στο ξενοδοχείο του στην ακτή του Ντόρσετ όπου ο καιρός μπορεί να μην ήταν τέλειος για τα μέσα Ιουλίου ή για τις περιστάσεις, αλλά ήταν πλήρως ικανοποιητικός: δεν έβρεχε, δεν ήταν όμως και αρκετά ζεστά, σύμφωνα με τη Φλόρενς, ώστε να φάνε έξω στη βεράντα όπως είχαν ελπίσει. Ο Έντουαρντ δεν συμεριζόταν τη γνώμη της, αλλά ευγενικός μέχρις υπερβολής, ούτε του περνούσε απ' το μυαλό να την αντικρούσει μια τέτοια νύχτα.

Έτρωγαν λοιπόν στα δωμάτιά τους μπροστά στις μισάνοιχτες μπαλκονόπορτες που έβγαζαν στη βεράντα και επέτρεπαν τη θέα ενός τμήματος του Στενού της Μάγχης και της Παραλίας Τσέσιλ με την απέραντη βοτσαλωτή έκταση. Δυο νεαροί με σμόκιν τους σερβίριζαν το φαγητό τους από ένα κυλιό-

μενο τραπεζάκι παρκαρισμένο έξω στο διάδρομο και το πηγαινέλα τους μέσα σ' αυτή που ήταν γενικώς γνωστή ως η γαμήλια σουίτα έκανε τις στιλβωμένες δρύινες σανίδες να τρίζουν κωμικά μέσα στη σιωπή. Περήφανος και προστατευτικός, ο νεαρός σύζυγος είχε το νου του για οποιαδήποτε χειρονομία ή έκφραση μπορεί να έμοιαζε ειρωνική. Δεν θα είχε ανεχτεί ούτε το παραμικρό κρυφό γελάκι. Όμως τα παλικάρια από το κοντινό χωριό έκαναν τη δουλειά τους με γερτή ράχη και ανέκφραστο πρόσωπο και οι τρόποι τους ήταν αβέβαιοι, τα χέρια τους έτρεμαν όπως τοποθετούσαν διάφορα αντικείμενα πάνω στο κολλαρισμένο λινό τραπεζομάντιλο. Είχαν κι αυτοί τρακ.

Αυτή δεν ήταν μια καλή στιγμή στην ιστορία της αγγλικής κουζίνας, όμως κανείς δεν έδινε και πολλή σημασία εκείνη την εποχή, εκτός από τους επισκέπτες από το εξωτερικό. Το επίσημο δείπνο ξεκίνησε, όπως και τόσα άλλα τότε, με μια φέτα πεπόνι γαρνιρισμένη μ' ένα και μοναδικό κερασάκι γκλασέ. Έξω στο διάδρομο, μέσα σε ασημένια σκεύη που διατηρούνταν ζεστά από τη φλόγα των κεριών, περίμεναν φέτες ψημένου εδώ και ώρα βοδινού μέσα σε πηχτή σάλτσα, παραβρασμένα λαχανικά και πατάτες με υποκύανη απόχρωση. Το κρασί ήταν από τη Γαλλία, αν και δεν αναφερόταν κάποια συγκεκριμένη περιοχή στην ετικέτα,

η οποία ήταν διακοσμημένη μ' ένα ορμητικό χελιδόνη. Δεν θα είχε περάσει απ' το μυαλό του Έντουαρντ η ιδέα να παραγγείλει κόκκινο.

Ποθώντας απελπισμένα να φύγουν οι σερβιτόροι, εκείνος και η Φλόρενς έστριψαν πάνω στην καρέκλα τους για να περιεργαστούν τη θέα μιας φαρδιάς χορταριασμένης πελούζας, και πιο πέρα, ένα συνονθύλευμα ανθισμένων θάμνων και δέντρων γαντζωμένων σε μια τόσο απότομη πλαγιά που έμοιαζε σχεδόν με γκρεμό, η οποία κατηφόριζε σ' ένα δρομάκι που οδηγούσε στην παραλία. Έβλεπαν την αρχή ενός κάθετου μονοπατιού με λασπωμένα σκαλιά, μια δίοδο που πλαισιωνόταν από αγριόχορτα εξωφρενικού μεγέθους – έμοιαζαν με γιγάντια ραβέντι και λάχανα, με προησμένα κοτσάνια σχεδόν δυο μέτρα ψηλά, που λύγιζαν κάτω από τα βαριά σκούρα φύλλα με τις χοντρές νευρώσεις. Η βλάστηση του κήπου ορθωνόταν μπροστά τους, αισθησιακή και τροπική μέσα στην οργιαστική της ανάπτυξη, μια αίσθηση που εντεινόταν από το γκρίζο απαλό φως και μια αραιή ομίχλη που ερχόταν από τη θάλασσα, της οποίας η αδιάκοπη προέλαση και υπαναχώρηση προκαλούσε απαλές βροντές και κατόπιν άξαφνους συριγμούς πάνω στα βότσαλα. Το σχέδιό τους ήταν να φορέσουν πιο χοντρά παπούτσια μετά το δείπνο και να περπατήσουν στα βότσαλα ανάμεσα στη θάλασσα και τη λιμνοθά-

λασσα που ήταν γνωστή ως Αρμάδα, κι αν δεν είχαν τελειώσει το κρασί, θα το έπαιρναν κι αυτό μαζί τους, και θα έπιναν απ' το μπουκάλι σαν τους πλάνητες.

Και είχαν πάρα πολλά σχέδια, ιλιγγιώδη σχέδια, που πυργώνονταν μπροστά τους μέσα στο ομιχλώδες μέλλον, τόσο οργιαστικά ακατάστατα όσο η πρώιμη καλοκαιρινή γλωρίδα της ακτής του Ντόρσετ, και πολύ όμορφα. Πού και πώς θα ζούσαν, ποιοι θα ήταν οι καλύτεροί τους φίλοι, η δουλειά του στην εταιρεία του πατέρα της, η μουσική της καριέρα και τι να κάνουν με τα χρήματα που της είχε δώσει ο πατέρας της και πώς δεν θα έμοιαζαν με τους άλλους ανθρώπους, τουλάχιστον όχι μέσα τους. Αυτή ήταν ακόμη η εποχή –θα τελείωνε λίγο αργότερα σ' αυτή τη διάσημη δεκαετία– όπου το να είσαι νέος ήταν ένα κοινωνικό φορτίο, ένα σημάδι ασχετοσύνης, μια αμυδρά ενοχλητική κατάσταση για την οποία ο γάμος ήταν η αρχή της ίασης. Σχεδόν ξένοι, έστεκαν, παραδόξως μαζί, σ' έναν καινούριο κολοφώνα ύπαρξης, χαρούμενοι που η νέα τους υπόσταση υποσχόταν να τους προαγάγει πάνω από την ατελείωτη νιότη τους – ο Έντουαρντ και η Φλόρενς, επιτέλους ελεύθεροι! Ένα από τα αγαπημένα τους θέματα ήταν η παιδική τους ηλικία, όχι τόσο οι χαρές της όσο η ομίχλη των κωμικών παρανοήσεων από την οποία είχαν

βγει και τα διάφορα γονικά λάθη και οι παρωχημένες πρακτικές που μπορούσαν τώρα πια να συγχωρήσουν.

Απ' αυτά τα καινούρια ύψη έβλεπαν καθαρά, μα δεν μπορούσαν να περιγράψουν ο ένας στον άλλο κάποια αντικρουόμενα συναισθήματα: ανησυχούσαν ο καθένας μόνος του για τη στιγμή, λίγο μετά το δείπνο, όταν θα δοκιμαζόταν η νέα τους ωριμότητα, όταν θα ξάπλωναν στο κρεβάτι με τον ουρανό και θα αποκάλυπταν πλήρως τον εαυτό τους ο ένας στον άλλο. Πάνω από ένα χρόνο, ο Έντουαρντ ήταν σαν υπνωτισμένος από την προοπτική ότι το βράδυ μιας συγκεκριμένης μέρας του Ιουλίου, το πιο ευαίσθητο τμήμα του είναι του θα περιβαλλόταν, δεν είχε σημασία για πόσο λίγο, από μια φυσικά σχηματισμένη κοιλότητα μέσα σ' αυτή την εύθυμη, όμορφη και τρομερά έξυπνη γυναίκα. Πώς θα επιτυγχανόταν κάτι τέτοιο χωρίς χυδαιότητα, ή απογοήτευση, αυτό τον προβλημάτιζε. Η απερίφραστη έγνοια του, βασισμένη σε μια ατυχή εμπειρία, ήταν η υπερβολική διέγερση, το «να τελειώνεις πολύ γρήγορα» όπως είχε ακούσει να το περιγράφει κάποιος. Το ζήτημα αυτό τον απασχολούσε σχεδόν συνεχώς, όμως, αν και ο φόβος της αποτυχίας ήταν μεγάλος, η ανυπομονησία του –για έκσταση, για εκτόνωση– ήταν πολύ μεγαλύτερη.

Οι αγωνίες της Φλόρενς ήταν σοβαρότερες, ενώ

υπήρχαν στιγμές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού από την Οξφόρδη που πίστευε ότι ήταν έτοιμη να μαζέψει όλο της το κουράγιο και να τις εκφράσει. Όμως αυτό που την απασχολούσε ήταν ανείπωτο, δεν μπορούσε ούτε μέσα της σχεδόν να το διατυπώσει. Ενώ εκείνος υπέφερε απλώς από τον τυπικό εκνευρισμό της πρώτης νύχτας, εκείνη βίωνε έναν τρόπο βαθιά στα σπλάχνα της, μια ανεξέλεγκτη αηδία τόσο χειροπιαστή όσο η θαλασσινή ναυτία. Τον περισσότερο καιρό, κατά τη διάρκεια όλων των μηνών της ευφρόσυνης γαμήλιας προετοιμασίας, είχε καταφέρει να αγνοεί αυτή την κηλίδα στην ευτυχία της, όμως κάθε φορά που οι σκέψεις της στρέφονταν σ' ένα σφιχτό εναγκαλισμό –ήταν ο μόνος όρος που ανεχόταν–, το στομάχι της σφιγγόταν απότομα και η ναυτία της ανέβαινε ως το λαιμό. Σ' ένα μοντέρνο, προχωρημένο εγχειρίδιο το οποίο υποτίθεται ότι θα φαινόταν χρήσιμο σε νεαρές νέες, με τον εύθυμο τόνο του και τα θαυμαστικά του και τις αριθμημένες εικονογραφήσεις του, συνάντησε κάποιες φράσεις ή λέξεις που την έκαναν σχεδόν να αναγουλιάσει: ο βλεννογόνο υμένας και η απειλητική και γυαλιστερή βάλανος. Άλλες φράσεις πρόσβαλλαν τη νοημοσύνη της, ιδιαίτερα η εμμονή με τις εισχωρήσεις: *Λίγο προτού εισχωρήσει μέσα της... ή τώρα επιτέλους εκείνος εισχωρεί μέσα της και αν όλα πάνε καλά, λίγο α-*

φότου έχει εισχωρήσει μέσα της... Ήταν υποχρεωμένη μήπως να μεταμορφωθεί τη νύχτα για τον Έντουαρντ σ' ένα είδος πύλης ή αίθουσας υποδοχής μέσω της οποίας θα μπορούσε εκείνος να προωθηθεί; Σχεδόν το ίδιο συχνή ήταν και μια λέξη που δεν της έφερε στο μυαλό παρά μόνο πόνο, την εικόνα σάρκας ανοιγμένης από μαχαίρι: διείσδυση.

Σε στιγμές αισιοδοξίας προσπαθούσε να πείσει τον εαυτό της ότι δεν υπέφερε παρά από μια οξυμμένη μορφή υπερευαισθησίας, η οποία θα περνούσε. Σίγουρα, η σκέψη των όρχεων του Έντουαρντ, να κρέμονται κάτω από το διογκωμένο πέος του – άλλος ένας τρομακτικός όρος – είχε την ικανότητα να κάνει το πάνω χείλος της να στραβώνει και η ιδέα να την αγγίζει κάποιος άλλος «εκεί κάτω», ακόμη και κάποιος που αγαπούσε, ήταν τόσο απωθητική όσο και, ας πούμε, μια εγχείρηση στο μάτι. Η υπερευαισθησία της δεν επεκτεινόταν και στα παιδιά. Της άρεσαν, είχε φροντίσει τα αγοράκια της εξαδέλφης της μερικές φορές και το είχε απολαύσει. Σκεφτόταν ότι θα ήταν ευτυχισμένη να μείνει έγκυος από τον Έντουαρντ και, τουλάχιστον θεωρητικά, δεν έτρεφε φόβους για τη γέννα. Εάν μπορούσε μόνο, σαν τη μητέρα του Ιησού, να φτάσει σ' αυτό το φουσκωμένο στάδιο μαγικά.

Η Φλόρενς υποπτευόταν ότι είχε κάποιο σοβα-

ρότατο ελάττωμα, ότι ήταν από πάντα διαφορετική και ότι είχε φτάσει η στιγμή να ξεσκεπαστεί. Το πρόβλημά της, σκεφτόταν, ήταν μεγαλύτερο, πιο βαθύ, από καθαρή φυσική αποστροφή: ολόκληρο το είναι της επαναστατούσε ενάντια στην προοπτική της σωματικής συμπλοκής και της σαρκικής λαγνείας. Η γαλήνη της και η ουσία της ευτυχίας της επρόκειτο να παραβιαστούν. Απλώς δεν ήθελε να υποστεί ούτε «εισχώρηση» ούτε «διείσδυση». Το σεξ με τον Έντουαρντ δεν μπορούσε να είναι η ολοκλήρωση της ευτυχίας της αλλά το τίμημα που έπρεπε να πληρώσει γι' αυτήν.

Ήξερε ότι θα έπρεπε να είχε μιλήσει εδώ και καιρό, μόλις της είχε κάνει την πρόταση, πολύ πριν από την επίσκεψη στον ανυπόκριτο και γλυκομίλητο εφημέριο και τα δείπνα με τους γονείς τους, προτού στείλουν τις προσκλήσεις στους καλεσμένους, προτού σχεδιάσουν και καταθέσουν τη λίστα σε κάποιο πολυκατάστημα και κλείσουν την υπαίθρια σκηνή και το φωτογράφο κι όλες τις άλλες αμετάκλητες διευθετήσεις. Τι θα μπορούσε όμως να έχει πει, ποιους όρους να χρησιμοποιήσει όταν δεν μπορούσε να διατυπώσει το ζήτημα ούτε μέσα της; Και τον αγαπούσε τον Έντουαρντ, όχι με το καυτό, υγρό πάθος για το οποίο είχε διαβάσει αλλά θερμά, βαθιά, κάποιες φορές σαν κόρη του κι άλλες σχεδόν μητρικά. Της άρεσε να τον αγκαλιάζει

και να νιώθει το τεράστιο μπράτσο του γύρω από τους ώμους της και να τη φιλάει, αν και δεν της άρεσε η γλώσσα του στο στόμα της και το είχε καταστήσει σαφές χωρίς λόγια. Πίστευε ότι ήταν αυθεντικός, διαφορετικός απ' όλους όσους είχε γνωρίσει. Είχε πάντα ένα χαρτόδετο βιβλίο, συνήθως ιστορικό, στην τσέπη του σακακιού του σε περίπτωση που συναντούσε ουρά ή βρισκόταν σε κάποια αίθουσα αναμονής. Υπογράμμιζε αυτά που διάβαζε μ' ένα απολειφάδι μολυβιού. Ήταν κυριολεκτικά ο μόνος άντρας απ' όσους γνώριζε η Φλόρενς που δεν κάπνιζε. Καμία από τις κάλτσες του δεν ταίριαζε με την άλλη. Είχε μόνο μία γραβάτα, στενή, πλεκτή, σκούρα μπλε, την οποία φορούσε σχεδόν συνέχεια μ' ένα λευκό πουκάμισο. Λάτρευε το περίεργο μυαλό του, την ήπια επαρχιώτικη προφορά του, την ασυγκράτητη δύναμη των χεριών του, τις απρόβλεπτες εκτροπές και παρεκκλίσεις της ομιλίας του, την ευγένειά του απέναντί της και τον τρόπο με τον οποίο τα μειλίχια καστανά του μάτια, που ακουμπούσαν πάνω της όσο εκείνη μιλούσε, την έκαναν να νιώθει περιβεβλημένη από ένα φιλικό σύννεφο αγάπης. Στα είκοσι δύο της, δεν είχε καμία αμφιβολία ότι ήθελε να περάσει την υπόλοιπη ζωή της με τον Έντουαρντ Μείχιου. Πώς θα μπορούσε να έχει διακινδυνεύσει να τον χάσει;

Δεν είχε κανέναν να μιλήσει. Η Ρουθ, η αδελφή

της, ήταν πολύ μικρή και η μητέρα της, θαυμάσια με τον τρόπο της, ήταν υπερβολικά διανοούμενη, υπερβολικά εύθραυστη, μια λόγια παλαιών αρχών. Όποτε ερχόταν αντιμέτωπη μ' ένα προσωπικό πρόβλημα, είχε την τάση να υιοθετεί το δημόσιο ύφος της αίθουσας διαλέξεων και να χρησιμοποιεί όλο και πιο μεγάλες λέξεις και να κάνει αναφορές σε βιβλία τα οποία πίστευε ότι ο καθένας όφειλε να έχει διαβάσει. Μόνο όταν το ζήτημα ήταν πλέον ασφαλώς κουκουλωμένο, μερικές φορές χαλάρωνε και έδειχνε τρυφερότητα, αλλά αυτό συνέβαινε σπάνια, ωστόσο ακόμη και τότε δεν είχες ιδέα τι συμβουλή σου έδινε. Η Φλόρενς είχε μερικές εξαιρετικές φίλες από το σχολείο και το κολέγιο μουσικής, οι οποίες παρουσίαζαν το αντίθετο πρόβλημα: λάτρευαν τις προσωπικές συζητήσεις και απολάμβαναν να ασχολούνται η μία με τα προβλήματα της άλλης. Γνωρίζονταν όλες μεταξύ τους και αντάλλασσαν τηλεφωνήματα και γράμματα με ένθερμο ενθουσιασμό. Δεν μπορούσε να τους εμπιστευτεί ένα μυστικό, ούτε και τις κατηγορούσε, αφού και η ίδια ήταν μέλος της ομάδας. Ούτε τον εαυτό της δεν θα εμπιστευόταν. Ήταν μόνη μ' ένα πρόβλημα το οποίο δεν ήξερε καν πώς να το χειριστεί, και το μόνο που είχε να τη δια φωτίσει ήταν ο χαρτόδετος οδηγός της. Πάνω στο φανταχτερό κόκκινο εξώφυλλό του εικονίζονταν δύο αδύνατες

σαν σπιρτόξυλα φιγούρες, με μάτια εντόμων που κρατιόνταν απ' το χέρι, σχεδιασμένες αδέξια με λευκή κιμωλία, λες από κάποιο αθώο παιδί.

ΕΦΑΓΑΝ ΤΟ ΠΕΠΟΝΙ μέσα σε λιγότερο από δύο λεπτά ενώ οι νεαροί, αντί να περιμένουν έξω στο διάδρομο, στέκονταν πιο πίσω, κοντά στην πόρτα, ψηλαφίζοντας τα παπιγιόν τους και τα σφιχτά κολλάρα τους και πασπατεύοντας τις μανσέτες τους. Η κενή τους έκφραση δεν άλλαξε καθώς παρατηρούσαν τον Έντουαρντ να προσφέρει στη Φλόρενς, με μια ειρωνικά μεγαλόπρεπη χειρονομία, το κερασάκι του. Παιχνιδιάρικα, εκείνη το ρούφηξε από τα δάχτυλά του και τον κοίταζε στα μάτια καθώς μασούσε, αφήνοντάς τον επίτηδες να δει τη γλώσσα της, έχοντας επίγνωση ότι φλερτάροντας μαζί του κατ' αυτό τον τρόπο έκανε τα πράγματα χειρότερα για την ίδια. Δεν θα έπρεπε να αρχίσει αυτό που δεν μπορούσε να συνεχίσει, το να τον ευχαριστεί όμως με όποιον τρόπο μπορούσε τη βοηθούσε: την έκανε να αισθάνεται κάτι λιγότερο από εντελώς άχρηστη. Μακάρι το να φάει ένα κολλώδες κεράσι να ήταν το μόνο απαιτούμενο.

Για να δείξει ότι δεν τον απασχολούσε η παρουσία των σερβιτόρων, αν και λαχταρούσε να φύγουν,

ο Έντουαρντ χαμογέλασε γέρονοντας πίσω στην καρέκλα του με το κρασί του στο χέρι και είπε πάνω από τον ώμο του: «Κανένα ακόμη απ' αυτά τα πράγματα;»

«Δεν έχει άλλο, κύριε. Λυπάμαι, κύριε».

Όμως το χέρι που κρατούσε το ποτήρι του κρασιού έτρεμε καθώς προσπαθούσε να συγκρατήσει την άξαφνη ευτυχία του, την έξαρσή του. Έμοιαζε να λάμπει εκεί μπροστά του, και ήταν υπέροχη — όμορφη, αισθησιακή, προικισμένη, απίστευτα καλοσυνάτη.

Το αγόρι που είχε μιλήσει έσπευσε κοντά τους για να συμμαζέψει. Ο συνάδελφός του ήταν έξω από το δωμάτιο, μεταφέροντας το δεύτερο πιάτο, το ψητό, στα πιάτα τους. Δεν ήταν δυνατό να τσουλήσουν το τραπεζάκι μέσα στη γαμήλια σουίτα και να τους σερβίρουν απευθείας στο τραπέζι τους όπως θα έπρεπε, εξαιτίας μιας διαφοράς επιπέδου δύο σκαλοπατιών ανάμεσα στη σουίτα και το διάδρομο, αποτέλεσμα κακού σχεδιασμού όταν το ελισαβετιανό αγροτόσπιτο «γεωργιανοποιήθηκε» στα μέσα του 18ου αιώνα.

Το ζευγάρι έμεινε για λίγο μόνο, αν και άκουγαν τα κουτάλια που ξύνονταν πάνω στα πιάτα, και τους νεαρούς που μουρμούριζαν μέσα από την ανοιχτή πόρτα. Ο Έντουαρντ έβαλε το χέρι του πάνω στο χέρι της Φλόρενς και είπε, για εκατοστή

φορά εκείνη τη μέρα, ψιθυριστά «Σ' αγαπώ», και εκείνη του απάντησε το ίδιο και το εννοούσε πραγματικά.

Ο Έντουαρντ είχε πάρει πτυχίο από το Γιουνιβέρσιτι Κόλετζ του Λονδίνου. Κατά τη διάρκεια τριών σύντομων χρόνων, μελέτησε πολέμους, εξεγέρσεις, σιτοδείες, λοιμούς, την ακμή και την κατάρρευση αυτοκρατοριών, επαναστάσεις που καταβρόχθισαν τα παιδιά τους, τα αγροτικά δεινά, τη βιομηχανική εξαθλίωση, τη σκληρότητα των επίλεκτων κρατούντων – μια ζωηρόχρωμη φαντασμαγορία καταπίεσης, δυστυχίας και διαφευσμένων ελπίδων. Καταλάβαινε πόσο περιορισμένη και στερημένη μπορούσε να είναι η ζωή, γενιά τη γενιά. Από μια γενική άποψη, αυτή η ειρηνική, ευημερούσα εποχή της Αγγλίας ήταν σπάνια, και μέσα της η χαρά η δική του και της Φλόρενς ήταν εξαιρετική, ακόμη και μοναδική. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους του είχε κάνει μια ειδική μελέτη της ιστορικής θεωρίας του «μεγάλου ανδρός» – ήταν στ' αλήθεια ξεπερασμένο να πιστεύει κανείς ότι άτομα με ισχυρή θέληση μπορούσαν να διαμορφώσουν το εθνικό πεπρωμένο; Σίγουρα ο καθηγητής του αυτό πίστευε: η Ιστορία, με κεφαλαίο, ήταν ένα μεγαλειώδες αφήγημα, το οποίο προωθούσαν αναπόδραστες δυνάμεις προς την κατεύθυνση μιας αναπόφευκτης, αναγκαίας κατάληξης και σύντομα το

όλο θέμα θα αντιμετωπιζόταν ως επιστήμη. Ωστόσο οι ζωές που διερεύνησε λεπτομερώς ο Έντουαρντ -του Καίσαρα, του Καρλομάγνου, του Φρειδερίκου Β', της Μεγάλης Αικατερίνης, του Νέλσωνα και του Ναπολέοντα (αναγκάστηκε να αφήσει τη ζωή του Στάλιν μετά από παραίνεση του καθηγητή του) - μάλλον έδειχναν το αντίθετο. Μια αμείλικτη προσωπικότητα, ο ωμός καιροσκοπισμός και η καλή τύχη, είχε αποφανθεί ο Έντουαρντ, μπορούσαν να εκτρέψουν τη μοίρα εκατομμυρίων, ένα ξεροκέφαλο συμπέρασμα, που του απέφερε ένα Β-, το οποίο σχεδόν απείλησε το πτυχίο του.

Μια δευτερεύουσα ανακάλυψη ήταν ότι ακόμη και η μυθικών διαστάσεων επιτυχία έφερνε τελικά λιγοστή ευτυχία, αυξημένη ανησυχία και ψυχοφθόρα φιλοδοξία. Καθώς ντυνόταν για το γάμο εκείνο το πρωί (φράκο, ημίψηλο, άφθονη κολόνια) είχε αποφασίσει ότι καμία από τις φυσιογνωμίες στον κατάλογό του δεν θα μπορούσε να έχει γνωρίσει αυτού του είδους την ικανοποίηση. Η ευφροσύνη του εμπειρείχε από μόνη της ένα είδος μεγαλοσύνης. Να τος εδώ, ένας ενδόξως ολοκληρωμένος, ή σχεδόν ολοκληρωμένος, άντρας. Σε ηλικία είκοσι δύο ετών, τους είχε ήδη επισκιάσει όλους.

Κοίταζε τώρα τη γυναίκα του, κοίταζε μέσα στα ανεξιχνίαστα πιτσιλωτά της μάτια στο χρώμα του φουντουκιού που στο καθαρό τους ασπράδι αν-

θούσε μια αμυδρότατη απόχρωση γαλακτερού γαλάζιου. Οι βλεφαρίδες ήταν πυκνές και σκούρες, σαν παιδιού, ενώ υπήρχε κάτι επίσης παιδικό στη σοβαρότητα του υπόλοιπου προσώπου της. Ήταν ένα υπέροχο πρόσωπο, που έμοιαζε με γλυπτό και κάτω από ένα συγκεκριμένο φως θύμιζε Ινδιάννα, μια ερυθρόδερμη ευγενούς καταγωγής. Είχε δυνατό σαγόνι και το χαμόγελό της ήταν πλατύ και ανεπιτήδευτο, έφτανε ως τις ζάρες στην άκρη των ματιών της. Είχε βαρύ σκελετό – κάποιες ηλικιωμένες κυρίες στο γάμο σχολίασαν με νόημα τους γενναιόδωρους γοφούς της. Τα στήθη της, τα οποία ο Έντουαρντ είχε αγγίξει και μάλιστα φιλήσει, αν και ελάχιστα, ήταν μικρά. Τα χέρια της, χέρια βιολίστριας, ήταν ωχρά και δυνατά, το ίδιο και τα μακριά της μπράτσα· την εποχή του σχολείου ήταν πολύ καλή στη ρίψη του ακοντίου.

Του Έντουαρντ ποτέ δεν του άρεσε η κλασική μουσική και τώρα μάθαινε την κεφάτη αργκό της – λεγκάτο, πιτσικάτο, κον μπρίο. Αργά, μέσω εξαντλητικής επανάληψης, είχε φτάσει να αναγνωρίζει, ακόμη και να του αρέσουν κάποια κομμάτια. Ήταν ένα που έπαιζε με τους φίλους της που τον συγκινούσε ιδιαίτερα. Όταν εξασκούσαν στις κλίμακες και τα αρπίσματά της στο σπίτι, φορούσε μια κορδέλα στα μαλλιά, μια χαριτωμένη πινελιά που τον έκανε να ονειρεύεται την κόρη που μπορεί

μια μέρα να αποκτούσαν. Το παίξιμο της Φλόρενς ήταν ευέλικτο και ακριβές, και ήταν γνωστή για τον πλούσιο τόνο της. Ένας καθηγητής είχε πει ότι ποτέ δεν είχε ξανασυναντήσει σπουδαστή που να μπορεί να κάνει μια σκέτη χορδή να ηχεί τόσο θερμά. Όταν βρισκόταν μπροστά στο μουσικό αναλόγιο στην αίθουσα όπου εξασκούνταν στο Λονδίνο, ή στο υπνοδωμάτιό της στο σπίτι των γονιών της στην Οξφόρδη, με τον Έντουαρντ αραγμένο στο κρεβάτι, να την παρακολουθεί και να την ποθεί, στεκόταν όλο χάρη, με ίσια πλάτη και το κεφάλι περήφανα ψηλά και διάβαζε τη μουσική με μια επιβλητική, σχεδόν αγέρωχη έκφραση που τον αναστάτωνε. Αυτό το ύφος έκρυβε τόση σιγουριά, τόση γνώση για το μονοπάτι που οδηγεί στην ηδονή!

Όταν το θέμα ήταν η μουσική, ήταν πάντα σίγουρη και άνετη στις κινήσεις της – όταν κέρωνε το δοξάρι, κούρδιζε το όργανό της, διευθετούσε το δωμάτιό της για να βολέψει τους τρεις φίλους της από το κολέγιο, για το κουαρτέτο εγχόρδων που αποτελούσε το πάθος της. Ήταν η αναμφισβήτητη αρχηγός και είχε πάντα την τελευταία λέξη στις διαφωνίες τους. Όμως στην υπόλοιπη ζωή της παραδόξως ήταν αδέξια και αβέβαιη, σκοντάφτοντας αδιάκοπα, αναποδογυρίζοντας πράγματα ή χτυπώντας κάπου το κεφάλι της. Τα δάχτυλα που κατάφερναν τους διπλούς φθόγγους σε μια παρτιτούρα

του Μπαχ κατάφερναν με την ίδια επιδεξιότητα να αναποδογυρίσουν ένα γεμάτο φλιτζάνι τσάι πάνω σ' ένα λινό τραπεζομάντιλο ή να ρίξουν ένα ποτήρι σ' ένα πέτρινο δάπεδο. Μπουρδούκλωνε τα πόδια της αν ήξερε ότι την παρακολουθούν – εξομολογήθηκε στον Έντουαρντ ότι ήταν μια δοκιμασία να περπατάει στο δρόμο προς το μέρος κάποιου φίλου που την περίμενε πιο πέρα. Και όποτε ήταν αγχωμένη ή αμήχανη, το χέρι της πήγαινε συνέχεια στο μέτωπό της για να παραμερίσει μια φανταστική τούφα μαλλιών, μια απαλή, φευγαλέα κίνηση που τη συνέχιζε πολύ μετά αφότου η αιτία του άγχους είχε παρέλθει.

Πώς ήταν δυνατό να μην ερωτευτεί κάποια τόσο παράξενα και εγκάρδια ιδιαίτερη, τόσο οδυνηρά ειλικρινή και ενσυνείδητη, της οποίας η κάθε σκέψη και το κάθε συναίσθημα εμφανίζονταν γυμνά σε κοινή θέα, αναβλύζοντας σαν φορτισμένα σωματίδια μέσα από τις μεταβαλλόμενες εκφράσεις και χειρονομίες της; Ακόμη και χωρίς τη γεροφτιαγμένη ομορφιά της και πάλι θα την αγαπούσε αναπόφευκτα. Και εκείνη τον αγαπούσε με τόση ένταση, με τόση βασανιστική σωματική επιφυλακτικότητα. Δεν είχαν εξαφθεί μόνο τα πάθη του, οξυμμένα από την απουσία μιας ολοκληρωμένης εκτόνωσης, αλλά ακόμη και τα προστατευτικά του ένστικτα. Ήταν όμως στ' αλήθεια τόσο ευάλωτη; Είχε κρυφοκοι-

τάξει μια φορά τον σχολικό της φάκελο και είχε δει τα αποτελέσματα των τεστ ευφυΐας της: εκατόν πενήντα δύο, δεκαεφτά βαθμοί πάνω από το δικό του. Εκείνη την εποχή αυτοί οι δείκτες ευφυΐας χρησιμοποιούνταν για να μετρήσουν κάτι τόσο χειροπιαστό όσο το ύψος ή το βάρος. Όταν παρευρισκόταν σε κάποια πρόβα του κουαρτέτου κι εκείνη είχε διαφορετική άποψη για την απόδοση μιας φράσης ή για το τέμπο ή τις μεταπτώσεις από τον Τσαρλς, τον στρουμπουλό και δογματικό δεύτερο βιολιστή του οποίου το πρόσωπο γυάλιζε από όψιμη ακμή, ο Έντουαρντ γοητευόταν από το πόσο ψυχρή μπορούσε να γίνει η Φλόρενς. Δεν διαπληκτιζόταν, άκουγε ήρεμα και μετά ανακοίνωνε την απόφασή της. Κανένα σημάδι τότε εκείνης της νευρικής χειρονομίας. Ήξερε το θέμα της και ήταν αποφασισμένη να ηγηθεί, με τον τρόπο που έπρεπε να το κάνει το πρώτο βιολί. Φαινόταν ικανή να καταφέρει τον μάλλον τρομακτικό πατέρα της να κάνει αυτό που εκείνη ήθελε. Πολλούς μήνες πριν από το γάμο, μετά από δική της υπόδειξη, είχε προσφέρει στον Έντουαρντ δουλειά. Εάν το ήθελε πραγματικά, ή δεν τολμούσε να της αρνηθεί, αυτό ήταν άλλο θέμα. Και ήξερε, από κάποια γυναικεία ώσμωση, ακριβώς τι χρειαζόταν για την τελετή, από το μέγεθος της υπαίθριας σκηνής ως την ποσότητα της καλοκαιρινής πουτίγκας και ακριβώς πόσα

ΙΑΝ ΜΑΚΓΙΟΥΑΝ

ήταν λογικό να περιμένει από τον πατέρα της να πληρώσει.

